

Pagal šią knygą sukurtas filmas „Optimisto istorija“

auksinis debesies kraštelis,

arba

OPTIMISTO ISTORIJA

MATTHEW QUICK

baltos lankos

MATTHEW QUICK

Auksinis debesies
kraštelis,
arba
optimisto istorija

Iš anglų kalbos vertė
Nida Norkūnienė

baltos lankos

Begalė dienų iki mano neišvengiamo susitikimo su Niki

Net akių nepakėlęs supratau, kad mane ir vėl netikėtai aplankė mama. Vasarą jos kojų nagai visada lakuoti rausvai, be to, aš atpažįstu gėlių piešinį ant jos odinių sandalų – juos mama nusipirko, kai pastarąjį kartą paėmė mane iš šios blogos vietos ir nusivežė į parduotuvių rajoną.

Mama ir vėl mane užklupo su chalatu kieme, be priežiūros atliekantį pratimus, ir aš nusišypsau, nes žinau, kad ji aprėks gydytoją Timbersą, retoriškai klaus, kam reikia mane uždaryti į psichiatrijos ligoninę, jei aš vis tiek paliekamas visą dieną vienas.

– Kiek atsispaudimų ketini padaryti, Patai? – klausia mama, kai aš, nė žodžio jai netaręs, pradedu antrą šimtuką.

– Niki – patinka – vyras – kurio – viršutinė – dalis – raume-ninga, – sakau aš, sulig kiekvienu atsispaudimu išspjaudamas po žodį ir rydamas sūrius man į burną varvančius prakaito lašus.

Rugpjūčio migla tiršta, puikiai tinka riebalams sudeginti.

Mama kokią minutę stebeilija į mane ir tuomet pribloškia. Šiek tiek virpančiu balsu ji sako:

– Ar nori šiandien keliauti su manimi namo?

Nustoju daryti atsispaudimus, šiek tiek prisimerkęs nuo akinančios vidudienio saulės pakeliu akis į mamą ir išsyk galiu pasakyti, kad ji kalba rimtai, nes atrodo sunerimusi, lyg darytų klaidą, – kaip tik taip mama atrodo, kai tikrai turi omeny tai, ką pasakė ir ką ketina daryti, o ne vien tik plepa, kaip mėgsta išstis valandas daryti, jei tik nėra išsigandusi ar nuliūdusi.

– Jei tik tu pažadi nelėkti ieškoti Niki, – priduria ji, – gali keliauti namo ir gyventi su tėčiu ir manimi, kol surasime tau darbą ir padėsime įsigyti kokį nors būstą.

Aš ir vėl imu daryti atsispaudimus, įsmeigęs akis į blizgančią skruzdėlę, ropojančią žolės stiebėliu tiesiai man panosėje, tačiau akies krašteliu matau, kaip nuo mano veido ant žemės kapsi prakaito lašai.

– Patai, tik pasakyk, kad važiuosi su manimi namo, ir aš tau gaminsiu valgį, galėsi aplankyti savo senus draugus, vėl gyventi savo gyvenimą. *Prašau*. Man reikia, kad tu to norėtum. Bent dėl manęs, Patai. *Prašau*.

Dukart greitesni atsispaudimai, mano krūtinės raumenys įsirežia, išsipučia – skausmas, karštis, prakaitas, pokytis.

Aš nenoriu pasilikti šioje blogoje vietoje, kur niekas netiki auksiniais juodų debesų krašteliais ar meile, ar laiminga pabaiga ir kur visi man tvirtina, neva Niki nepatiks mano dabartinis kūnas, neva ji net nenorės manęs pamatyti, kai atsispyrimo laikas baigsis. Bet kartu bijau, kad žmonės iš mano senojo gyvenimo taip pat nebus tokie entuziastingi, koks dabar stengiuosi būti aš.

Vis dėlto man reikia sprukti nuo slegiančių gydytojų ir bjaurių slaugytojų, – ir jų nesibaigiančių piliulių popieriniuose puodeliuose, – jei aš kada nors ketinu susivokti savo mintyse: kurios iš jų yra teisingos, kurios ne, ir kadangi mamą bus daug lengviau apgauti negu profesionalius medikus, aš pašoku ant kojų ir sakau:

– Aš važiuosiu gyventi su jumis, kol baigsis atsiskyrimo laikas.

Kol mama pasirašo teisinius dokumentus, aš paskutinį kartą išsimaudau po dušu savo palatoje ir susidedu į kelioninį krepšį drabužius, drauge ir įrėmintą Niki nuotrauką. Atsisveikinu su savo palatos draugu Džekiu, kuris kaip visada tik spokso į mane nuo savo lovos, o jo smakru kaip skaidrus medus teka seilės. Vargšelis Džekis – retais plaukų kuokštais, keistos formos galva, glebaus kūno. Kokia moteris jį kada nors pamils?

Jis man mirkteli. Priimu tai kaip atsisveikinimą ir sėkmės palinkėjimą, tad mirkteliu jam abiem akim – tai reiškia: tau dvigubos sėkmės, Džeki; manau, jis tą supranta, nes išsiviepia ir pritraukia petį prie ausies, – taip visada daro, kai supranta, ką nori jam pasakyti.

Kiti mano draugai yra muzikos relaksacijos salytėje, aš ten neinu, nes *smooth* džiazas kartais mane įsiutina. Manydamas, kad gal turėčiau atsisveikinti su tais vaikiniais, kurie psichiatrijos ligoninėje mane palaikė, dirsteliu pro muzikos salytės langą ir matau savo draugus, sėdinčius indiškomis pozomis ant rausvų jogos kilimėlių, jų alkūnės ilsisi ant kelių, delnai suglausti priešais veidus, akys užmerktos. Laimė, lango stiklas apsaugo mano ausis nuo *smooth* džiazos garsų. Mano bičiuliai atrodo ištis atsipalaidavę – nurimę, tad nusprendžiu netrikdyti jų terapijos seanso. Nemėgstu atsisveikinimų.

Susitinku su mama vestibulyje, kur tarp sofų ir poilsio krėslų styro trys palmės, tarsi ši bloga vieta būtų ne Baltimorėje, o Orlande. Čia manęs lūkuriuoja baltu chalatu vilkintis gydytojas Timbersas.

– Džiaukis gyvenimu, – sako jis man labai rimta veido išraiška ir paspaudžia ranką.

– Vos tik baigsis atsiskyrimo laikas, – atšaunu aš, ir jo veidas apsiblausia taip, lyg būčiau drėbtelėjęs, kad ketinu nužudyti jo žmoną Natali ir tris blondines jų dukteris – Kristen, Dženi ir Beke, nes jis, verslu pavertęs nuolatinę apatijos, negatyvizmo ir pesimizmo skleidimą, visiškai netiki auksiniais juodų debesų krašteliais.

Bet esu tikras: jis suprato, kad jam nepavyko užkrėsti manęs depresyvia savo gyvenimo filosofija – ir kad aš lauksiu, kol baigsis atsiskyrimo laikas. Taigi gydytojui Timbersui pasakau:

– Įsivaizduok, kaip riedu atsipūtęs su muzika*, – šitaip Denis, vienintelis mano juodaodis draugas šioje klaikioje vietoje, sakė man išrėšias gydytojui Timbersui išrašomas iš ligoninės. Jaučiuosi kiek nejaukiai, kad nugvelbiau Denio paskutinį atsiveikinimo sakinį, bet jis paveikia; suprantu tai, nes gydytojas Timbersas taip pašnairuoja, lyg būčiau kumštelėjęs jam į pilvą.

Išvažiavusi su manimi iš Merilando ir riedėdama per Delaverą, pro visus tuos greitojo maisto restoranėlius ir parduotuvių rajonus, mama paaiškina, kad gydytojas Timbersas nenorėjo manęs išleisti iš psichiatrijos ligoninės, bet, padedama kelių advokatų ir savo draugės psichoterapeuto, – vyriškio, kuris bus *mano* naujasis psichoterapeutas, – ji stojo į teisėtą

* Tupaco Shakuro dainos „Picture Me Rollin“ eilutė. (Čia ir kitur – vert. past.)

mūšį ir įstengė įtikinti kai kuriuos teisėjus, kad gali pasirūpinti manimi namie, taigi aš jai dėkingas.

Užvažiavusi ant Delavero Memorialinio tilto ji nužvelgia mane ir klausia, ar aš norįs pasveikti:

– Juk tu nori pasveikti, Patai, tiesa?

Aš linkteliu. Atsakau:

– Taip.

Ir štai mes vėl Naujajame Džersyje, lekiamo visu greičiu 295-uoju greitkelio.

Važiuojame Hadono prospektu į Kolingsvudo – mano gimtojo miesto – centrą, ir aš matau, kad pagrindinė miesto gatvė atrodo kitaip. Tiek daug naujų brangių moteriškų drabužių ir reikmenų krautuvėlių, naujų prabanga tviskančių restoranų, gražiai apsirengusių praeivių, skubančių šaligatviais, kad aš net imu svarstyti, ar čia tikrai mano gimtasis miestas. Pradedu nerimauti ir sunkiai kvėpuoti, taip retkarčiais man nutinka.

Mama klausia, kas man yra, ir kai jai paaiškinu, ji ir vėl man pažada, kad naujasis psichoterapeutas, gydytojas Peitelis, netrukus padės man pasijusti geriau, kaip įprasta normaliam žmogui.

Parvažiuojame namo, ir aš iškart maunu į rūšį, o ten – lyg būtų tikros Kalėdos. Randu štangos kilnojimo suolelį, kurį tiek sykių man žadėjo mama, o greta jo – stovą su daugybe įvairaus svorio diskų, stacionarųjį dviratį, svarmenis, treniruoklį „Stomach Master 6000“, kurį buvau matęs per vėlyvą vakarinę televizijos laidą ir kurio visą laiką troškau, uždarytas toje blogoje vietoje.

– Ačiū tau, ačiū tau, ačiū tau! – dėkoju mamai, stipriai ją apkabinu, pakeliu nuo žemės ir apsuku ratu.

Kai vėl ją nuleidžiu, ji šypsosi ir sako:

– Sveikas sugrįžęs namo, Patai.

Imu uoliai, su užsidegimu, treniruotis, kaitaliodamas pratimus: štangos kilnojimas gulint ant suoliuko, štangos prisitraukimas nuo pilvo prie krūtinės stovint, atsisėdimai iš gulimos padėties ant treniruoklio „Stomach Master 6000“, kojų kilnojimas, pritūpimai su štanga, ištisos valandos dviračio mynimo, vandens gėrimo pertraukėlės (stengiuosi išgerti penkiolika litrų vandens kasdien, nuolatos gurkšnodamas vandenį iš stiklinaitės, kad neprarasčiau skysčių), paskui puolu rašyti, dažniausiai kasdienes pastabas, tokias kaip šios, taigi Niki galės paskaityti apie mano gyvenimą ir tiksliai sužinoti, kaip aš laikiausi nuo pat atsiskyrimo laikotarpio pradžios. (Toje blogoje vietoje mano atmintis dėl vaistų ėmė prastėti, tad aš pradėjau užsirašinėti viską, kas tik man nutinka, žymėdamasis, ką reikės papasakoti Niki, kai baigsis atsiskyrimo laikas, kad ir ji galėtų dalyvauti mano gyvenime. Tačiau psichiatrijos ligoninės gydytojai konfiskavo viską, ką buvau parašęs, prieš išleisdami namo, tad dabar turėjau pradėti iš naujo.)

Galiausiai išlipęs iš rūsio pastebiu, kad visos mudviejų su Niki nuotraukos nukabintos nuo sienų ir nuimtos nuo židinio atbrailos.

Klausiu mamos, kur padėjo tas nuotraukas. Ji man atsako, kad prieš kelias savaites į mūsų namą buvo įsilaužta ir nuotraukos pavogtos. Pasiteirauju, kam vagiliui reikėtų mudviejų su Niki nuotraukų, ir mano mama atsako, kad visas nuotraukas ji buvo įdėjusi į labai brangius rėmelius.

– Kodėl vagis neišsinešė kitų šeimos nuotraukų? – neatlyžtu aš. Mama sako, kad jis pavogęs *visus* brangius rėmelius, bet ji turėjusi šeimos portretų negatyvus ir pasidariusi tas nuotraukas iš naujo.

– O kodėl nepadarei iš naujo mudviejų su Niki nuotraukų? – klausiu. Mama sako, kad ji neturėjusi mudviejų su Niki nuotraukų negatyvų, juk Niki tėvai mokėjo už vestuvių nuotraukas ir davė mamai tik tas nuotraukas, kurių ji norėjo. Niki buvo davusi mamai kitokių, nevestuvinių, mudviejų nuotraukų, bet dabar mes nebebendraujame nei su Niki, nei su jos tėvais, nes yra atsiskyrimo laikas.

Pasakau mamai, kad jei tas plėšikas dar kartais užsuks, aš sulaužysiu jam kelių girneles ir taip jį pritvatysiu, kad galės išleisti paskutinį kvapą, o mama atsako:

– Nė kiek tuo neabejoju.

Pirmą mano gyvenimo namie savaitę mudu su tėvu nė sykio nepasikalbame, – nieko nuostabaus, juk jis visą laiką dirba, yra „Big Foods“ vadybininkas pietiniame Naujojo Džersio rajone. Kai tėtis ne darbe, tada užsidaręs duris tūno savo kabinete ir skaito istorinius romanus, daugiausia apie Pilietinį karą. Mama sako, kad jam reikia laiko vėl priprasti prie mano gyvenimo namie, ir aš laimingas, kad galiu jo duoti, juk, šiaip ar taip, kiek prisibijau mudviejų pašnekesio. Prisimenu, kaip jis šaukė ant manęs tą vienintelį kartą, kai buvo atvykęs į psichiatrijos ligoninę manęs aplankyti, išdėjo į šuns dienas Niki ir apskritai visus auksinius debesų kraštelius. Žinoma, sutinku tėtį mūsų namų koridoriuose, bet praeidamas jis į mane net nežvilgteli.

Niki mėgsta skaityti, o kadangi ji visuomet norėjo, kad skaityčiau grožinės literatūros knygas, aš to ir imuosi, mat tuomet galėsiu dalyvauti pokalbiuose prie pietų stalo, – anksčiau per juos pratylėdavau, – pokalbiuose su Niki draugais literatais, anglų kalbos mokytojais, kurie mano, kad esu neišprusęs klounas, taip mane išvadina Niki draugas, vos tik paerzinu jį dėl jo

baisaus liesumo. „Aš bent jau nesu neišprusęs klounas“, – sako man Filipas, o Niki skaudžiai kvatojasi.

Mano mama turi bibliotekos skaitytojo pažymėjimą, taigi dabar, kai aš namie, ji parneša man knygų ir leidžia skaityti, ką tik noriu, dėl turinio nesitardama su gydytoju Timbersu – jis, beje, tikras fašistas, nes draudžia skaityti tam tikras knygas. Pradedu nuo *Didžiojo Getsbio* ir praryju jį per tris naktis.

Geriausia tos knygos dalis yra įžangos esė, ten teigiama, kad šis romanas daugiausia yra apie laiką ir tai, kad neįmanoma jo susigrąžinti, – aš taip ir jaučiuosi, kai rūpinuosi savo kūnu ir treniruuojuosi, bet kartu jaučiu, kad turiu begalę dienų iki neišvengiamo susitikimo su Niki.

Skaitydamas pasakojimą, kaip beprotiškai Getsbis myli Deizę, bet negali būti su ja, kad ir kaip stengtųsi, panūstu perplėšti tą knygą perpus ir aprėkti Fildžeraldą, išrėžti jam į akis, kad jo knyga be galo neteisinga, nors žinau, kad Fildžeraldas turbūt jau miręs. Ypač tada, kai Getsbis nušaunamas savo baseine, vasarą išėjęs pirmą kartą išsimaudyti, o Deizė net nedalyvauja jo laidotuvėse, Nikas ir Džordana pasuka skirtingais keliais, Deizė galiausiai lieka su rasistu Tomu, kurio seksualiniai poreikiai iš esmės pribaigia nekaltą moterį, galima teigti, kad Fildžeraldas niekada nerado laiko saulei leidžiantis pakelti akių į debesis, nes šioje knygoje, leiskite man tai pasakyti, nėra auksinio juodo debesies kraštelio.

Aš suprantu, kodėl Niki patinka tas romanas, – jis tikrai puikiai parašytas. Tačiau tai, kad jis jai patinka, man kelia nerimą, jog Niki iš tiesų netiki auksiniu juodo debesies krašteliu, mat ji teigia, esą *Didysis Getsbis* yra geriausias kada nors amerikiečio parašytas romanas, o jis juk taip liūdnai baigiasi.

Viena tikrai žinau: Niki labai manimi didžiuosis išgirdusi, kad galop perskaičiau mėgstamiausią jos knygą.

Štai dar viena staigmena: ketinu perskaityti visus romanus iš jos amerikiečių literatūros kurso programos, – vien tam, kad ji galėtų didžiuotis, kad žinotų, jog man iš tiesų įdomu, ką ji mėgsta, kad aš tikrai stengiuosi išgelbėti mūsų santuoką, nes dabar galėsiu kalbėtis su pasipūtusiais jos draugais literatais ir sakyti maždaug šitaip: „Man jau trisdešimt. Esu penkeriais metais per senas, kad meluočiau pats sau ir vadinčiau tai sąžiningumu“, – taip sako Nikas garsaus Ficdžeraldo romano pabaigoje, bet ši frazė tinka ir man, nes man irgi jau trisdešimt, tad ją mestelėjęs atrodysiu tikrai protingas. Turbūt mes šnekučiuosimės per pietus, ir ta frazė paskatins Niki nusišypsoti ir nusijuokti, nes ji labai nustebės, kad aš perskaičiau *Didįjį Getsbį*. Šiaip ar taip, toks mano planas – labai mandagiai pasakyti tą eilutę, kai ji mažiausiai tikės, kad aš „pademonstruosiu savo išsilavinimą“, – tai dar vienas mano juodaodžio draugo Denio posakis.

Dieve, aš negaliu to sulaukti.